

Teater, dans och musik

Sammanfattning

I betänkandet har utskottet behandlat motioner om teater-, dans- och musikfrågor som har väckts under allmänna motionstiden vid 2002/03 och 2003/04 års riksmöten.

Några förslag har övergripande karaktär och handlar om en översyn av relationen mellan verksamhets- och projektbidrag, treåriga bidrag för fria grupper, ett särskilt turnéstöd och internationellt kulturutbyte.

Vidare behandlas på teaterområdet förslag om övergripande teaterfrågor, nationalscenernas mål, Riksteaterns uppdrag, satsning på kvinnliga dramatiker och regissörer samt en nationell scen för barnteater.

Förslagen på dansområdet handlar om ett handlingsprogram för den professionella dansen, samverkan m.m. på dansområdet och utvärdering av dansens kostnadsutveckling.

På musikområdet handlar yrkandena om musikens betydelse, stöd till samverkansprojekt inom olika musikgenrer, inrättande av fler musikgenrecenter, översyn av folk- och världsmusiken som genre, nationellt centrum för visan i Västervik, en visskatt gemensam för hela befolkningen, folkmusiken som musikarv, statlig samverkan rörande Eric Sahlström-institutet och verksamhetsstödet till Eric Sahlström-institutet.

Samtliga yrkanden har avstyrkts av utskottet.

I betänkandet finns 12 reservationer och 7 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Bakgrund.....	6
Utskottets överväganden.....	7
Vissa teaterfrågor.....	7
Dans.....	12
Musik.....	15
<i>Reservationer</i>	21
1. Övergripande teaterfrågor (punkt 1), (m).....	21
2. Nationell scen för barnteater (punkt 5), (c).....	22
3. Översyn av relationen mellan verksamhets- och projektbidrag (punkt 6), (m, fp, kd, c).....	22
4. Översyn av relationen mellan verksamhets- och projektbidrag (punkt 6), (v).....	23
5. Ett särskilt turnéstöd (punkt 8), (v).....	24
6. Samverkan m.m. på dansområdet (punkt 11), (m).....	24
7. Musikens betydelse (punkt 13), (m).....	25
8. Stöd till samverkansprojekt inom olika musikgenrer (punkt 14), (m, fp, kd).....	26
9. Översyn av folk- och världsmusiken som genre (punkt 16), (v).....	26
10. Nationellt centrum för visan i Västervik (punkt 17), (m, fp, c).....	27
11. Statlig samverkan rörande Eric Sahlström-institutet (punkt 20), (c).....	27
12. Utredning om spelmansstämmornas och festivalernas roll i kulturlivet (punkt 22), (kd).....	28
<i>Särskilda yttranden</i>	29
1. Teater, dans och musik (m).....	29
2. Teater, dans och musik (fp).....	29
3. Teater, dans och musik (kd).....	30
4. Teater, dans och musik (c).....	30
5. Teater, dans och musik (v).....	30
6. Riksteaterns uppdrag, punkt 3 (kd).....	32
7. Nyckelharpan som svenskt nationalinstrument, punkt 23 (c).....	32
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	33

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Övergripande teaterfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Kr236 yrkande 7 och 2003/04:Kr209 yrkande 8.

Reservation 1 (m)

2. Nationalscenernas mål

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr373 yrkande 22.

3. Riksteaterns uppdrag

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Kr370 yrkande 2 och 2003/04:Kr390 yrkande 2.

4. Satsning på kvinnliga dramatiker och regissörer

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr373 yrkande 25.

5. Nationell scen för barnteater

Riksdagen avslår motion 2003/04:Kr284 yrkande 10.

Reservation 2 (c)

6. Översyn av relationen mellan verksamhets- och projektbidrag

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Kr370 yrkande 4, 2002/03:Kr373 yrkande 18 och 2003/04:Kr390 yrkande 4.

Reservation 3 (m, fp, kd, c)

Reservation 4 (v)

7. Treåriga bidrag för fria grupper

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr373 yrkandena 17 och 23.

8. Ett särskilt turnéstöd

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr373 yrkande 24.

Reservation 5 (v)

9. Internationellt kulturutbyte

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr373 yrkande 11.

10. Handlingsprogram för den professionella dansen

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Kr373 yrkandena 12–14 och 20 och 2003/04:Kr292 yrkande 4.

11. Samverkan m.m. på dansområdet

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Kr236 yrkande 8, 2002/03:Kr373 yrkande 15 och 2003/04:Kr209 yrkande 9.

Reservation 6 (m)

12. Utvärdering av dansens kostnadsutveckling

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr373 yrkande 16.

13. Musikens betydelse

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Kr236 yrkande 9 och 2003/04:Kr209 yrkande 10.

Reservation 7 (m)

14. Stöd till samverkansprojekt inom olika musikgenrer

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Kr236 yrkande 10 och 2003/04:Kr209 yrkande 11.

Reservation 8 (m, fp, kd)

15. Inrättande av fler musikgenrecenter

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr240.

16. Översyn av folk- och världsmusiken som genre

Riksdagen avslår motion 2003/04:Kr292 yrkande 3.

Reservation 9 (v)

17. Nationellt centrum för visan i Västervik

Riksdagen avslår motion 2003/04:Kr347 yrkande 7.

Reservation 10 (m, fp, c)

18. En visskatt gemensam för hela befolkningen

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr292.

19. Folkmusiken som musikarv

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Kr236 yrkande 11 och 2003/04:Kr209 yrkande 12.

20. Statlig samverkan rörande Eric Sahlström-institutet

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr302.

Reservation 11 (c)

21. Verksamhetsstödet till Eric Sahlström-institutet

Riksdagen avslår motion 2003/04:Kr356.

22. Utredning om spelmansstämmornas och festivalernas roll i kulturlivet

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Kr370 yrkande 6 och 2003/04:Kr390 yrkande 6.

Reservation 12 (kd)

23. Nyckelharpan som svenskt nationalinstrument

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Kr214 och 2003/04:Kr243.

Stockholm den 2 mars 2004

På kulturutskottets vägnar

Lennart Kollmats

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lennart Kollmats (fp), Annika Nilsson (s), Lars Wegendal (s), Kent Olsson (m), Eva Arvidsson (s), Paavo Vallius (s), Gunilla Tjernberg (kd), Peter Pedersen (v), Lena Adelsohn Liljeroth (m), Tommy Ternemar (s), Cecilia Wikström (fp), Göran Persson i Simrishamn (s), Anna Lindgren (m), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Rossana Dinamarca (v), Matilda Ernkrans (s) och Lars-Ivar Ericson (c).

Bakgrund

Med anledning av regeringens kulturpolitiska proposition beslutade riksdagen hösten 1996 om mål för den nationella kulturpolitiken (prop. 1996/97:3, bet. 1996/97:KrU1, rskr. 1996/97:129). I propositionen angav regeringen inriktningen på de statliga insatserna för teater-, dans- och musikområdena. I budgetpropositionen för år 1997 föreslog regeringen mål för Operan, Dramaten, Dansens Hus och Svenska Rikskonserter samt mål för bidraget till Riksteatern. Riksdagen godkände de föreslagna målen (prop. 1996/97:1 utgiftsområde 17, bet. 1996/97:KrU1, rskr. 1996/97:129).

Regeringen redovisar årligen i budgetpropositionen de insatser som gjorts då det gäller teater, dans och musik. I budgetpropositionen för år 2004 nämns att en viktig del av de kulturpolitiska insatserna utgörs av den infrastruktur av konstnärliga institutioner som med statligt stöd byggts upp på nationell, regional och lokal nivå. Staten lämnar också stöd till det fria teater-, dans- och musiklivet genom bidrag till fria grupper, arrangörsföreningar m.m. (prop. 2003/04:1 utgiftsområde 17 s. 29 f.).

Teater-, dans- och musikområdet är det största insatsområdet inom den statliga kulturpolitiken (drygt 1,7 miljarder kronor för år 2003). Därtill kommer satsningar på det konstnärspolitiska området. I detta betänkande behandlas motioner väckta under allmänna motionstiden hösten 2002 och hösten 2003 om teater, dans och musik. Frågor om ersättningar och bidrag till konstnärer kommer att behandlas i kulturutskottets betänkande 2003/04:KrU8.

Utskottets överväganden

Vissa teaterfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om

- övergripande teaterfrågor, *jämför reservation 1 (m)*,
- nationalscenernas mål,
- Riksteaterns uppdrag,
- satsning på kvinnliga dramatiker och regissörer,
- nationell scen för barnteater, *jämför reservation 2 (c)*,
- översyn av relationen mellan verksamhets- och projektbidrag, *jämför reservationerna 3 (m, fp, kd, c) och 4 (v)*,
- treåriga bidrag för fria grupper,
- ett särskilt turnéstöd, *jämför reservation 5 (v)* och
- internationellt kulturutbyte.

Motionerna

I två motioner, 2002/03:Kr236 (m) yrkande 7 och 2003/04:Kr209 (m) yrkande 8, behandlas *övergripande teaterfrågor* av allmän karaktär. Bland annat syftar yrkandena till att anslaget till de fria teatergrupperna skall ökas betydligt. Mycket av förnyelsen på teaterområdet sker genom oberoende fria grupper, vilka bl.a. svarar för en stor del av det utbud som riktas till skolor och ungdomar. Det bör enligt motionärerna vara en självklarhet att dessa gruppers innovativa verksamheter underlättas. Vidare anser motionärerna att arrangörer och regionbaserade teatrar bör samverka om distribution, teknik m.m. och därigenom bygga nätverk, som både skapar valfrihet och ger ett bredare utbud. Motionärerna anser också att det bör ligga i en kulturnations intresse att garantera existensen för ett par musikteatrar som ges en god möjlighet att täcka landet med sin verksamhet.

I motion 2002/03:Kr373 (v) sägs att det är viktigt att *nationalscenerna* lever upp till *målet* att vara motor i det svenska kulturlivet. Motionärerna menar att Operans och Dramatens utbud bör breddas med små uppsättningar som kan turnera ute i landet. Vidare framhålls i motionen att staten inte bör ställa sådana krav på full beläggning att teatrarna måste anpassa sin repertoar efter kommersiella behov (yrkande 22).

I två motioner, 2002/03:Kr370 (kd) yrkande 2 och 2003/04:Kr390 (kd) yrkande 2, behandlas *Riksteaterns uppdrag*. Motionärerna, som befarar att teatern är på väg att bli alltför Stockholmscentrerad, anser att Riksteatern bör bedriva en större andel av sin verksamhet ute i landet. I båda motionerna understryks också vikten av att Riksteatern strävar efter ett nära samarbete

med de regionala teatrarna så att de inte konkurrerar med varandra utan i stället kompletterar varandra.

I motion 2002/03:Kr373 (v) hävdas att det är ont om spännande roller för kvinnliga skådespelare och att kvinnliga regissörer har svårare att ta sig fram än sina manliga kolleger. Därför föreslår motionärerna en särskild *satsning på kvinnliga dramatiker och regissörer* (yrkande 25).

Förslag om att inrätta en *nationell scen för barnteater* framförs i motion 2003/04:Kr284 (c). Syftet med förslaget är att barn skall få utlopp för sin kreativitet och producera egna teaterföreställningar (yrkande 10).

En rad motionsyrkanden rör bidragsfrågor inom scenkonstområdet.

I motionerna 2002/03:Kr370 (kd) yrkande 4 och 2003/04:Kr390 (kd) yrkande 4 begärs en *översyn av relationen mellan verksamhets- och projektbidrag* till fria teater-, dans- och musikgrupper. Det är – menar motionärerna – inte rimligt att ordinarie verksamhet tvingas genomföras som projekt på grund av att verksamhetsbidragen är otillräckliga. Liknande argument framför motionärerna bakom motion 2002/03:Kr373 (v), som dock enbart rör dansområdet. Även i denna motion sägs att alltfler ordinarie verksamheter tvingas genomföras i form av projekt. En utredning bör därför tillsättas så att en långsiktig och hållbar lösning kan åstadkommas då det gäller bidragsstrukturen på dansområdet (yrkande 18).

Förslag om att riksdagen skall göra ett uttalande om att *treåriga avtal om bidrag* bör träffas *med de fria teater- och dansgrupperna* samt med koreograferna framförs i motion 2002/03:Kr373 (v). En sådan förlängning av tiden för bidragsgivningen skulle stärka och utveckla kvaliteten i de fria teatergruppernas arbete (yrkande 23). Vidare skulle dansarna och koreograferna få möjlighet att ägna sig åt den skapande processen och inte åt tidsödande arbete med att fylla i ansökningshandlingar för att erhålla anslag (yrkande 17).

I samma motion, 2002/03:Kr373 (v), föreslås att *ett särskilt turnéstöd* skall inrättas för fria grupper. I dag används verksamhetsmedel för turnékostnader, vilket enligt motionärerna inte är rimligt (yrkande 24).

I motion 2002/03:Kr373 (v) anförs att *internationellt kulturutbyte* och gästspel av teater- och dansgrupper ger möjlighet till konstnärlig befruktning och inspiration. Motionärerna anser att det kulturella utbytet är en viktig del i det internationella kultursammanhanget och att kulturutbytet har en stor outnyttjad potential då det gäller att utveckla förståelsen mellan människor över gränserna. I motionen föreslås därför att Sverige skall stödja det kulturella utbytet av scenkonst genom att i EU och FN arbeta för ökat internationellt kulturutbyte (yrkande 11).

Utskottets ställningstagande

Med anledning av de förslag som förs fram i motionerna 2002/03:Kr236 (m) yrkande 7 och 2003/04:Kr209 (m) yrkande 8 om *övergripande teaterfrågor* vill utskottet i likhet med motionärerna framhålla att de fria grupperna har

stor betydelse för förnyelsearbete inom teaterområdet och verksamhet riktad mot barn och ungdom. Utskottet, som är väl medvetet om att musikteaterverksamhet är särskilt kostnadskrävande, vill också instämma med motionärerna om att det är önskvärt att musikteatrar ges möjlighet att täcka landet med sin verksamhet. I sammanhanget erinrar utskottet om att riksdagen vid budgetbehandlingen inför år 2002 beslutade att anslaget till de fria grupperna skulle ökas med 20 miljoner kronor. Vid samma tillfälle beslutade riksdagen också om en motsvarande förstärkning av anslaget till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner. Beslutet innebar också ett tillkännagivande för regeringen om att en viss andel av medelsökningen under anslaget skulle tillfalla Göteborgsoperan (prop. 2001/02:1 utgiftsområde 17, bet. 2001/02:KrU1 s. 49–51, rskr. 2001/02:72).

Det ankommer på Kulturrådet att vid bidragsgivningen göra en samlad bedömning av de behov som kan finnas i landet, både då det gäller fria grupper och musikteatrar, liksom då det gäller övriga regionala och lokala institutions-teatrar.

Slutligen anser utskottet att det är av stort värde om en ökad regional samverkan kan komma till stånd på det sätt som föreslås i här aktuella motioner. Om resurser samordnas kan många gånger kostnadseffektiviteten öka och verksamheten liksom tillgängligheten breddas. Något uttalande från riksdagens sida i denna och övriga frågor som aktualiserats i motionerna är inte motiverat med hänvisning till det anförda och till att yrkandena i viss mån får anses vara tillgodosedda. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2002/03:Kr236 (m) yrkande 7 och 2003/04:Kr209 (m) yrkande 8.

Förslaget i motion 2002/03:Kr373 (v) yrkande 22 om *nationalscenernas mål* handlar ytterst om det publikarbete som Operan och Dramaten enligt bestämmelserna i regleringsbrevet skall utföra. Målet för Operan och Dramaten är att öka publiktalet respektive vidmakthålla ett högt publiktal vid sina föreställningar och övriga arrangemang. De båda nationalscenerna skall även – om möjligt – ge fler människor utanför Stockholmsområdet tillfälle att se föreställningarna i Stockholm eller, genom gästspel, på annan ort. Detta bör således kunna ske både genom att publiken kommer till Stockholmsscenerna och genom att institutionerna turnerar.

Enligt utskottets synsätt finns det inte någon målkonflikt i det förhållandet att Operan och Dramaten inom sina ekonomiska ramar skall leva upp till högt ställda konstnärliga krav och samtidigt sträva efter att nå en stor publik. För utskottets del är det naturligt att de båda institutionerna skall kunna erbjuda kvalitetsföreställningar samtidigt som vissa affärsmässiga krav på verksamheten skall tillgodoses. I klartext måste därmed den offentliga finansieringen kompletteras med andra intäkter, främst från biljettförsäljning. Enligt utskottets uppfattning har de publikrelaterade målen formulerats på ett ändamålsenligt och realistiskt sätt och torde vara fullt möjliga att uppnå. Det finns därför inte någon anledning att ändra dem t.ex. genom att ställa lägre krav på teaternas publiktal.

Med det anförda avstyrker utskottet motion 2002/03:Kr373 (v) yrkande 22.

Frågor som rör *Riksteaterns uppdrag* behandlas i motionerna 2002/03:Kr370 (kd) yrkande 2 och 2003/04:Kr390 (kd) yrkande 2.

Riksteatern är organiserad som en obunden och ideell förening med lokala och regionala arrangörsföreningar som medlemmar. Enligt sina egna stadgar skall Riksteatern öka och stimulera intresset för scenkonst i alla delar av landet genom egen produktion och samarbeten samt genom studie- och upplysningsverksamhet. På Riksteaterns kongress år 1998 antogs olika mål bl.a. rörande repertoaren av scenkonst, som skall kännetecknas av kvalitet, bredd och mångfald. Vidare beslutades att utbudet skall bestå av egen produktion och av samarbeten med andra institutioner.

Södra Teatern, som år 1972 blev en del av Riksteatern, har de senaste åren utvecklats till en internationellt uppmärksammas mötesplats. Det statliga stödet till Södra Teatern uppgår för år 2004 till 8 miljoner kronor. Av regleringsbrevet framgår att Södra Teatern till väsentlig del skall vara en arena för mångkulturell scenkonst.

De mål som riksdagen fastställt för statens stöd till Riksteatern är att teatern skall

- bedriva teater- och dansfrämjande verksamhet,
- berika teater- och dansverksamheten i hela landet med egen produktion och samarbeten med andra producenter,
- presentera ett allsidigt utbud som håller hög kvalitet och är en förebild för övriga regionala och lokala teatrar,
- internationellt värna om och främja svenska språket och svensk teater.

I budgetpropositionerna för åren 2003 och 2004 finns presentationer av det regionala utfallet för Riksteaterns verksamhet under åren 2001 och 2002. Dessa visar att Riksteaterns publik i hela landet ökade med ungefär 77 000 besökare år 2002, vilket utskottet anser vara glädjande. Av redovisningen framgår vidare att en stor del av ökningen, ca 30 000 besökare, avsåg Stockholms län. Förklaringen till detta är främst att Södra Teatern i Stockholm kunnat etablera sig som en välbesökt arena för mångkulturell scenkonst med många internationella gästspel. Samtidigt märks positiva publiktrender även utanför Stockholmsområdet, nämligen i Örebro län, Skåne län, Jönköpings län och Gävleborgs län (prop. 2002/03:1 utgiftsområde 17, s. 61 och prop. 2003/04:1 utgiftsområde 17, s. 56–57). Preliminär statistik för år 2003 visar att besökarantalet i hela landet fortsätter att öka, medan det minskar något i Stockholms kommun.

Utskottet vill något kommentera motionärernas oro för att Riksteatern skall bli alltför Stockholmskoncentrerad. Det finns skäl att påminna om att även invånarna i Stockholms kommun och Stockholms län i övrigt bör ha tillgång till det utbud som länets regionala teaterföreningar erbjuder. Detta kan även sägas ligga i linje med den av riksdagen antagna nationella storstadspolitiken (prop. 1997/98:165, bet. 1998/99:AU2, rskr. 1998/99:34.)

Utskottet kan konstatera att Riksteatern såsom en obunden organisation själv bestämmer vilka teatrar man vill samarbeta med utifrån olika kriterier såsom kvalitet m.m. På samma sätt beslutar de regionala och lokala teaterför-

eningarna självständigt vilka föreställningar som de vill köpa in och erbjuda i sina orter ute landet. Det ankommer således inte på riksdagen att uttala sig om vilka teatrar etc. som Riksteatern skall samarbeta med. Från ett kulturpolitiskt perspektiv är det emellertid välkommet om utbudet av teaterföreställningar regionalt och lokalt blir så rikhaltigt som möjligt. Ett stort utbud kan i bästa fall öka efterfrågan från publiken på mer teater. Utifrån ett sådant synsätt bör Riksteaterns föreställningar inte betraktas som konkurrenter till den regionala teaterns föreställningar utan i stället som sådant komplement som motionärerna önskar.

Utskottet finner vidare att det är mycket positivt att Södra Teatern i Stockholm såsom mångkulturell spelplats fått ett stort genomslag hos publiken. År 2002 kunde teatern presentera drygt 400 offentliga evenemang för drygt 115 000 besökare. Under samma år började teatern sin turnéverksamhet av internationella gästspel i Sverige. Planer finns att utöka detta turnerande. Det är emellertid en budgetfråga, eftersom turnerandet av internationella gästspel är förenat med höga kostnader.

Utskottet utgår från att Riksteatern strävar efter att uppfylla målen för den statliga bidragsgivningen och därigenom berikar teater- och dansverksamheten i hela landet.

Sammantaget anser utskottet att det inte finns skäl för riksdagen att göra något uttalande med anledning av förslagen i motionerna 2002/03:Kr370 (kd) yrkande 2 och 2003/04:Kr390 (kd) yrkande 2. Yrkandena avstyrks.

Då det gäller förslaget om en särskild statlig *satsning på kvinnliga dramatiker och regissörer*, som framförs i motion 2002/03:Kr373 (v), vill utskottet erinra om att regeringen på olika sätt verkar för att genusperspektivet skall få ett brett genomslag inom kultursektorns verksamheter. Av budgetpropositionen för år 2004 framgår att en särskild arbetsgrupp skall tillsättas med uppdrag att följa utvecklingen och ta till vara erfarenheter från hela scenkonstområdet samt föreslå lämpliga åtgärder (prop. 2003/04:1, utgiftsområde 17 s. 24). Någon riksdagens åtgärd i denna fråga är inte påkallad, varför motion 2002/03:Kr373 (v) yrkande 25 avstyrks.

Även förslaget i motion 2003/04:Kr284 (c) yrkande 10 om att en *nationell scen för barnteater* skall inrättas avstyrks av utskottet. Enligt utskottets uppfattning är det i första hand en uppgift för kommunernas kulturskolor och för det fria föreningslivet att organisera teaterverksamhet för barn i deras närmiljö, där barn får skapa och själva medverka.

Då det gäller förslagen om en *översyn av relationen mellan verksamhets- och projektbidrag* till de fria grupperna erinrar utskottet om att det är Kulturrådets uppgift att göra en avvägning mellan olika former av bidrag inom den ekonomiska ram som riksdagen beslutat. Kulturrådet skall också bedöma effekterna av bidragsgivningen och rapportera om dessa till regeringen. Enligt utskottets uppfattning finns det inte något behov av en särskild översyn som föreslås i motionerna 2002/03:Kr370 (kd) yrkande 4, 2002/03:Kr373 (v) yrkande 18 och 2003/04:Kr390 (kd) yrkande 4, som därför avstyrks.

Utskottet anser – i linje med vad som framhålls i motion 2002/03:Kr373 (v) – att *treåriga bidrag till de fria grupperna* och koreograferna bör kunna ge dem stabilitet och möjlighet till en långsiktig planering. Kulturrådet delar ut ett antal treåriga bidrag och har också inlett en uppföljning av effekterna av dessa på teaterområdet. Rådet har i sin omvärldsanalys för år 2003 konstaterat att den konstnärliga utvecklingen gynnats för de grupper som fått treårsbidrag, samtidigt som bidragen binder upp stora delar av anslaget och eventuellt stänger ute nya grupper och projekt (Om världen 2003 s. 50). Utskottet anser att ytterligare erfarenheter av de fleråriga stöden bör avvaktas. Riksdagen bör inte göra något uttalande av det slag som begärs i motion 2002/03:Kr373 (v) yrkandena 17 och 23, som således avstyrks.

Utskottet avstyrker också förslaget i samma motion, 2002/03:Kr373 (v), att *ett särskilt turnéstöd* skall inrättas för fria grupper (yrkande 24). Utskottet påminner om att riksdagen under senare år beslutat om öknings av stöden till de fria grupperna. För år 2002 räknades stödet upp med 20 miljoner kronor. Det ankommer på grupperna att själva avgöra hur medlen skall användas. Här bör också nämnas att Kulturrådet enligt sitt regleringsbrev har i uppdrag att särskilt uppmärksamma de grupper som bedriver turnéverksamhet.

Med anledning av förslaget i motion 2002/03:Kr373 (v) rörande *internationellt kulturutbyte* hänvisar utskottet till att en särskild utredare i slutet av år 2003 överlämnade betänkandet Internationella kulturutredningen 2003 (SOU 2003:121) till kulturministern. Betänkandet innehåller olika aspekter på och förslag om hur de svenska statliga insatserna för internationell kulturverksamhet skall utformas. Utredaren konstaterar att stödet till internationell kulturverksamhet ges med utgångspunkt i olika politikområden. Stödet kan vara kulturpolitiskt motiverat men det kan också ha ett utrikespolitiskt, näringspolitiskt och biståndspolitiskt syfte (bet. s. 181). Regeringens beredning av förslagen i betänkandet bör inte föregripas, varför motion 2002/03:Kr373 (v) yrkande 11 avstyrks.

Dans

Utskottets förslag i korthet

- Riksdagen bör avslå motionsförslag om
- handlingsprogram för den professionella dansen,
 - samverkan m.m. på dansområdet, *jämför reservation 6 (m)* och
 - utvärdering av dansens kostnadsutveckling.

Bakgrund

I 1996 års kulturpolitiska proposition angav regeringen inriktningen på statens framtida insatser för danskonsten (prop. 1996/97:3 s. 74). Insatserna borde enligt regeringens bedömning syfta till att

- ge danskonsten en regional förankring,
- utveckla intresset för dansen som konstform,

- stödja ett brett dansutbud av hög kvalitet samt
- främja dansens förnyelse och utveckling.

I budgetpropositionerna för åren 2003 och 2004 föreslog regeringen en rad satsningar på dansområdet (prop. 2002/03:1 utgiftsområde 17 s. 25 och prop. 2003/04:1 utgiftsområde 17 s. 25). Satsningarna som riksdagen därefter har beslutat om innebär följande (bet. 2002/03:KrU1, rskr. 2002/03:57, bet. 2003/04:KrU1, rskr. 2003/04:87).

- För att stärka framför allt det fria danslivets möjligheter att turnera i hela landet inrättades ett nytt nationellt uppdrag inom området samtida dans fr.o.m. år 2003. Den första mottagaren av det nationella uppdraget blev det nyinrättade Dansnät Sverige, en sammanslutning av regionala huvudmän och Dansens Hus i Stockholm. Med det nationella uppdraget följde 1 miljon kronor per år i tre år, medel som anvisas under anslaget 28:3 Nationella uppdrag. För år 2002 tillfördes Dansens Hus ett tillfälligt stöd om 500 000 kronor för uppbyggnaden av Dansnät Sverige.
- Inom ramen för anslaget 28:20 Ersättningar och bidrag till konstnärer riktades 3 miljoner kronor till koreografer och dansare fr.o.m. år 2003.
- Arrangörs- och turnéstödet på dansområdet tillfördes 2 miljoner kronor för år 2003 och ytterligare 2 miljoner kronor, dvs. sammanlagt 4 miljoner kronor, för år 2004.
- Dansens Hus tillfördes en viss ekonomisk förstärkning, nämligen 500 000 kronor för år 2003 och 1 miljon kronor fr.o.m. år 2004 för att säkerställa en fortsatt hög nivå på verksamheten.

Under hösten 2003 gav regeringen Kulturrådet i uppdrag att ta fram ett förslag till ett handlingsprogram för den professionella dansen i Sverige. En utgångspunkt för handlingsprogrammet skall vara den inriktning på statens insatser som angavs i 1996 års kulturpolitiska proposition.

Motionerna

Frågor som har beröring med ovan nämnda *handlingsprogram för den professionella dansen* har framförts i flera nu aktuella yrkanden.

I motion 2002/03:Kr373 (v) sägs att det behövs en samlad bild av danskonstens förutsättningar och problematik. Motionärerna föreslår därför att en utredning skall tillsättas, så att en tydlig organisatorisk struktur för dansen kan skapas. En sådan struktur skulle enligt motionärerna göra dansen till ett tillväxtområde med möjligheter till utveckling och expansion (yrkande 12).

Yrkande 4 i motion 2003/04:Kr292 (v) syftar till att det arbete som har påbörjats för att utveckla det professionella danslivet i landet även skall inkludera folk- och världsdans.

I motion 2002/03:Kr373 (v) begärs att en handlingsplan skall upprättas för hur danskonsten skall utvecklas och bli en oberoende konstnärlig kraft i samhället (yrkande 13). I motionen begärs också en översyn av tillgången på funktionella scener för dans (yrkande 14). Motionärerna tar också upp situationen för unga koreografer. Motionsförslaget syftar till att staten skall göra det möjligt för denna yrkesgrupp att etablera sig (yrkande 20).

Tre motionsyrkanden syftar till *samverkan m.m. på dansområdet*.

I motion 2002/03:Kr373 (v) föreslås att Dansens Hus skall få i uppdrag att bilda ett dansnätverk i landet. Inom nätverket skulle den producerade dansen i landet och internationella gästspel kunna göras tillgängliga för en bredare publik. Nätverket skulle kunna knyta till sig dansproducenter och internationella kontakter för exempelvis samproduktioner mellan olika länder. Ett gemensamt publik- och informationsarbete inom nätverket skulle kunna marknadsföra dansen och nå ovana dansbesökare (yrkande 15).

I motionerna 2002/03:Kr236 (m) yrkande 8 och 2003/04:Kr209 (m) yrkande 9 föreslås att ett antal regionalt placerade danskompanier skall inrättas, vilka kan täcka en stor del av landet med sin verksamhet utan alltför långa resor för vare sig de agerande eller publiken. Dessa professionella danstrupper skulle kunna tjäna som förebilder för andra dansare och samverka så att hela landet skulle kunna ges ett större utbud än det som hittills kunnat erbjudas genom Riksteaterns försorg.

I motion 2002/03:Kr373 (v) begärs att en *utvärdering* skall göras av *dansens faktiska kostnadsutveckling*. Motionärerna vill veta om de statliga anslagens storlek svarar mot den verksamhet som bedrivs vid dansinstitutioner och i fria dansgrupper. En sådan utvärdering bör – menar motionärerna – ge underlag till en diskussion om vad anslagen skall användas till (yrkande 16).

Utskottets ställningstagande

Som redovisats i det föregående har regeringen nyligen gett Kulturrådet i uppdrag att utarbeta ett *handlingsprogram för den professionella dansen*. Uppdragets formulering visar att handlingsprogrammet skall omfatta hela dansområdet, vilket kan spänna över flera samhällssektorer, exempelvis kultur, utbildning och arbetsmarknad, och att det skall utarbetas i samråd med dansområdets centrala aktörer. I uppdraget ingår också att Kulturrådet skall föreslå mål för de danspolitiska insatserna på kortare och längre sikt. Kulturrådet kan också lämna förslag till konkreta åtgärder inom olika politikområden. Roll- och ansvarsfördelningen på dansområdet mellan staten, landstingen och kommunerna skall uppmärksammas särskilt. Uppdraget skall redovisas för regeringen senast den 1 december 2004.

Utskottet konstaterar att avsikten med uppdraget är att skapa större tydlighet och bredare förankring för kommande insatser på dansområdet. Utskottet utgår från att de frågor som tagits upp motionsvägen t.ex. då det gäller danskonstens förutsättningar och utveckling, tillgången till scener, koreograferas arbetssituation samt den professionella folk- och världsdansens situation kommer att uppmärksammas inom ramen för uppdraget. Med hänvisning till att resultatet av uppdraget och regeringens beredning därav inte bör föregripas avstyrker utskottet motionerna 2002/03:Kr373 (v) yrkandena 12, 13, 14 och 20 och 2003/04:Kr292 (v) yrkande 4.

Genom inrättandet av nätverket Dansnät Sverige tillgodoses i allt väsentligt de motionsyrkanden som syftar till *samverkan m.m. på dansområdet*. Dansnät Sverige har fått ett nationellt uppdrag på området samtida dans. Målet för

Dansnät Sverige är att sprida danskonst av hög kvalitet i landet. Alla, inte bara de som bor i stora städer, skall ha möjlighet att se och arrangera all slags dans, både svenska och internationella gästspel. Med Dansens Hus i Stockholm som nav kan såväl nationella som internationella dansföreställningar av hög konstnärlig kvalitet ges i landet. Arrangörerna väljer ut de föreställningar som de vill erbjuda sin publik med utgångspunkt i skiftande lokala förutsättningar och resurser. Dansnät Sverige arbetar även med att sprida fördjupad kunskap om danskonsten genom föreläsningar, workshops, publiksamtal m.m.

Här bör också nämnas de möjligheter för spridning av dansen som öppnats genom det utökade turné- och arrangörsstödet på dansområdet. Kulturrådet har kunnat lämna bidrag till det regionala dansnätverket Dansspridning i Mellansverige som är en sammanslutning av danskonsulenter och teaterkonsulenter med Danscentrum Stockholm som nav. Därigenom kan detta nätverk föra ut dansföreställningar för olika åldrar i Mellansverige. Vidare utgör Turnéslingan ett nätverk bestående av fria dansscener i Malmö, Göteborg och Stockholm, som genom Kulturrådets stöd fått möjlighet att byta nya svenska dansverk med varandra. (Dessa uppgifter härrör från pressmeddelanden från Kulturrådet.)

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen skall avslå motionerna 2002/03:Kr236 (m) yrkande 8, 2002/03:Kr373 (v) yrkande 15 och 2003/04:Kr209 (m) yrkande 9.

Utskottet anser att riksdagen även skall avslå yrkande 16 i motion 2002/03:Kr373 (v) om en *utvärdering av dansens faktiska kostnadsutveckling*. Det ankommer på Kulturrådet att kontinuerligt följa institutionernas och konstområdenas verksamhet och resursbehov samt att i budgetunderlaget till regeringen föreslå förstärkningar i den mån grundfinansieringen inte kan möta kostnadsutvecklingen.

Musik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslag om

- musikens betydelse, *jämför reservation 7 (m)*,
- stöd till samverkansprojekt inom olika musikgenrer, *jämför reservation 8 (m, fp, kd)*,
- inrättande av fler musikgenrecenter,
- översyn av folk- och världsmusiken som genre, *jämför reservation 9 (v)*,
- nationellt centrum för visan i Västervik, *jämför reservation 10 (m, fp, c)*,
- en visskatt gemensam för hela befolkningen,
- folkmusiken som muskarv,
- statlig samverkan rörande Eric Sahlström-institutet, *jämför reservation 11 (c)*,
- verksamhetsstödet till Eric Sahlström-institutet,

- utredning om spelmannsstämmornas och festivalernas roll i kulturlivet, *jämför reservation 12 (kd)* och
- nyckelharpan som svenskt nationalinstrument.

Motionerna

I två motioner, 2002/03:Kr236 (m) yrkande 9 och 2003/04:Kr209 (m) yrkande 10, föreslås att riksdagen skall göra ett uttalande om *musikens betydelse*. Motionärerna exemplifierar med den betydelse som musiken har vid sjukdomsbehandling och rehabilitering, inom förskolans och skolans verksamhet etc. Vidare framhålls att ekonomiska skäl gör att vissa koncentrationer måste göras. Samordningar i nätverk och därmed följande kontakter och utbytesmöjligheter leder enligt motionärerna också till musikaliska och konstnärliga fördelar.

Förslag rörande musikgenrer har väckts i fyra motioner.

I motionerna 2002/03:Kr236 (m) yrkande 10 och 2003/04:Kr209 (m) yrkande 11 sägs att olika musikgenrer kan vinna många fördelar genom en formaliserad samordning. Yrkandena syftar till att *samverkansprojekt inom olika musikgenrer* skall stödjas i likhet med det i Tobo startade genrecentret för folkmusik. Motionärerna understryker att det bör ankomma på genren eller musikslaget att välja den bästa samverkansformen.

I motion 2002/03:Kr240 (v) konstateras att musikgenrecenter inte har utvecklats om man bortser från det genrecenter för folkmusik som finns i Tobo. Motionärerna föreslår att regeringen skall överväga att *inrätta fler musikgenrecenter* så att den musikaliska mångfalden säkerställs och olika musikgenrer kan utvecklas.

I motion 2003/04:Kr292 (v) hävdas att vissa musikgenrer gynnas, medan andra missgynnas. Motionärerna föreslår att Kulturrådets översyn av jazz och nutida konstmusik skall kompletteras under år 2004 med en motsvarande *översyn av folk- och världsmusiken som genre* (yrkande 3).

I motion 2003/04:Kr347 (fp) sägs att det är dags att utveckla visan i Sverige. Motionärerna anser att det finns förutsättningar att bygga upp ett nationellt kunskapscentrum kring visan i Västervik och föreslår därför att regeringen skall utreda möjligheterna att inrätta ett *nationellt centrum för visan i Västervik* (yrkande 7).

Förslag som syftar till en utredning av möjligheterna att skapa en *visskatt* som skall vara *gemensam för hela befolkningen* framförs i motion 2002/03:Kr292 (s).

En rad nu aktuella motionsyrkanden har anknytning till frågor om folkmusik.

I två motioner, 2002/03:Kr236 (m) yrkande 11 och 2003/04:Kr209 (m) yrkande 12, begärs ett riksdagens uttalande om *folkmusiken som muskarv*. Folkmusiken bör – menar motionärerna – särskilt uppmärksammas, eftersom den är en del av Sveriges kulturella identitet och historia.

Motionärerna bakom motion 2002/03:Kr302 (c) anser att *Eric Sahlström-institutet* har en mycket bra verksamhet som binder samman kultur och utbildning inom dans och musik. Det är – menar de – viktigt att staten tar ett ansvar för *samverkan* när det gäller statsbidrag och regelanvisningar mellan kultur- och utbildningsområdena för att slå vakt om institutet.

I motion 2003/04:Kr356 (c, fp) yrkas att det årliga *verksamhetsstödet* som ges till *Eric Sahlström-institutet* skall följa den allmänna kostnadsutvecklingen och att anslaget av den anledningen årligen bör räknas upp.

I två motioner, 2002/03:Kr370 (kd) yrkande 6 och 2003/04:Kr390 (kd) yrkande 6, föreslås att en *utredning* skall göras om *spelmansstämmornas och festivalernas roll i kulturlivet*. Enligt motionärerna tvingas festivaler och spelmansstämmor att motivera sin existens, medan de i stället borde lyftas fram i kulturpolitiska sammanhang.

I två motioner föreslås att *nyckelharpan* skall utses till *Sveriges nationalinstrument*.

I motion 2002/03:Kr214 (s) sägs bl.a. att nyckelharpan bör värnas så att den kommer att förbli ett levande svenskt kulturarv. Vidare framhålls att det är angeläget att på skilda sätt uppmärksamma, bevara och dokumentera nyckelharpan samt uppmuntra till utbildning och forskning kring instrumentet. Även i motion 2003/04:Kr243 (c, fp) framhålls att nyckelharpan är en viktig del av vårt kulturarv. Vidare påpekar motionärerna att den har fått unga människor att engagera sig inom folkmusiken och fördjupat kunskaperna om folkmusiken. Nyckelharpan bör utses som Sveriges nationalinstrument.

Utskottets ställningstagande

Den statliga musikpolitiken syftar till att alla skall få del av ett varierat musikutbud av hög kvalitet och möjligheter till eget musikutövande. Statens insatser syftar även till att ökad samverkan skall komma till stånd mellan musikinstitutioner och musikkivet i övrigt (jfr prop. 1996/97:3 s. 79). Kulturrådet har som mål att bl.a. utveckla samspelet mellan de statliga, regionala och kommunala instanserna i syfte att slå vakt om den nationella kulturpolitiken. Utskottet kan inte finna att det är motiverat att föreslå att riksdagen skall göra ett allmänt hållet uttalande till regeringen om *musikens betydelse*, vilket föreslås i motionerna 2002/03:Kr236 (m) yrkande 9 och 2003/04:Kr209 (m) yrkande 10. Yrkandena, som i huvudsak får anses vara tillgodosedda, avstyrks således.

Med anledning av här aktuella motioner – med sinsemellan olika inriktning – om musikgenrer vill utskottet nämna att det redan i dag finns goda möjligheter att med befintlig statlig bidragsgivning tillgodose olika genrers behov. Inom ramen för det samlade stödet till regional musikverksamhet bör t.ex. ett län eller flera län i samverkan kunna utveckla en genreprofil utifrån lokala musiktraditioner och andra särskilda förutsättningar. En viktig del i Rikskonserterns uppdrag är att göra kompletterande insatser för genrer som inte ges tillräckligt utrymme i länsmusikens utbud. (Jfr bet. 2001/02:KrU16 s. 25–26.)

Vidare bör nämnas att Kulturrådet nyligen på uppdrag av regeringen har lagt fram förslag till hur situationen för vissa musikgenrer skall kunna förbättras (skrivelse från Kulturrådet 2003-10-14). Särskild vikt har i enlighet med regeringens föreskrifter lagts vid konstmusik och jazz. Kulturrådet föreslår

- att arrangörstödet skall förstärkas och att ett turnéstöd skall inrättas som kan sökas av arrangören,
- att bidraget till fria musikgrupper skall ökas i syfte att skapa bättre möjligheter för resurskrävande ensembler,
- att rådets utvecklingsmedel skall förstärkas för försöksverksamhet med kompositionsbeställningar och uppförandestöd,
- att projektet Svenskt Jazzforum inom Svenska Jazzriksförbundet skall ges möjlighet till en treårig försöksverksamhet med boknings- och administrationsstöd till musiker, främjande av jazz på andra arenor m. m.,
- att ett nationellt uppdrag skall inrättas på den nutida konstmusikens område med liknande utformning som Dansnät Sverige och
- att Konstnärsnämndens medel för stipendier och bidrag inom områdena jazz och nutida konstmusik skall förstärkas.

Enligt utskottets uppfattning bör regeringens beredning av Kulturrådets förslag inte föregripas genom något ställningstagande från riksdagens sida. Vidare kan utskottet inte finna att det är motiverat att riksdagen gör något uttalande om en kompletterande översyn av andra musikgenrer.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 2002/03:Kr236 (m) yrkande 10 och 2003/04:Kr209 (m) yrkande 11 om *stöd till samverkansprojekt inom olika musikgenrer*, motion 2002/03:Kr240 (v) om *inrättande av fler musikgenrecenter* och 2003/04:Kr292 (v) yrkande 3 om *översyn av folk- och världsmusiken som genre*.

Ett förslag i motion 2003/04:Kr347 (fp) syftar till att möjligheterna att inrätta ett *nationellt centrum för visan i Västervik* skall utredas. Utskottet har inhämtat att ett kunskapscentrum med visbibliotek, visarkiv, pedagogutveckling kring visan etc. är under uppbyggnad i Västervik, delvis med hjälp av EU-bidrag och bidrag från Stiftelsen Framtidens kultur. Enligt utskottets uppfattning är det glädjande att den svenska visan som en del av vårt gemensamma kulturarv uppmärksammas på detta sätt i Västervik. Det är naturligt att kommunen i samarbete med Regionförbundet i Kalmar län, Visfestivalen i Västervik m.fl. nu vill fullfölja den tradition som utgörs av den årligen återkommande visfestivalen. Emellertid ankommer det – enligt utskottets mening – på de lokala och regionala initiativtagarna och intressenterna att ansvara för den fortsatta verksamheten vid och utvecklingen av det nyinrättade kunskapscentrumet för visan i Västervik. Motion 2003/04:Kr347 (fp) yrkande 7 avstyrks därmed.

Utskottet avstyrker även förslaget i motion 2002/03:Kr292 (s) att Kulturrådet skall utreda förutsättningarna för att skapa *en visskatt gemensam för hela befolkningen*. Enligt utskottets uppfattning är det inte en fråga för riksdagen att ta ställning till. Givetvis finns det inte något som hindrar att Kulturrådet – om rådet finner det angeläget – tar ett initiativ av det slag som avses i motion-

en. Det kan tilläggas att bokförlag som önskar ge ut en vissamling har möjlighet att ansöka om utgivningsstöd från Kulturrådet.

Beträffande förslag om ett riksdagsuttalande om att *folkmusiken* skall uppmärksammas *som musikarv* erinrar utskottet om att regeringen redan i 1996 års kulturpolitiska proposition angav att de statliga insatserna för musiken bl.a. skulle syfta till att mångfalden i musikutbudet skulle vidmakthållas. Särskilda insatser kunde behöva göras – menade regeringen – t.ex. för att främja bruket av folkmusik (prop. 1996/97:3 s. 79–80). Vidare erinrar utskottet om att Statens musiksamlingar har i uppdrag att vårda, bevara, beskriva och hålla levande musikens kulturarv. Inom myndigheten är det Svenskt visarkiv som utför de uppgifter som rör vokal och instrumental folkmusik. Yrkande 11 i motion 2002/03:Kr236 (m) och yrkande 12 i motion 2003/04:Kr209 (m) är i allt väsentligt tillgodosedda, varför något särskilt riksdagens uttalande inte är motiverat. Motionsyrkandena avstyrks.

Utskottet konstaterade vid 2001/02 års riksmöte att Eric Sahlström-institutet i Tobo bedriver en intressant och viktig verksamhet inom folkmusikområdet med statligt stöd från såväl utbildnings- som kulturbudgetarna (bet. 2001/02:KrU16 s. 23–24). Utskottet fann inte något skäl att föreslå speciella samordningsregler för dessa statsbidrag utan förutsatte att berörda departement och statliga myndigheter har kontakter med varandra för att de statliga bidragen på bästa sätt skall främja verksamheten. Utskottet har alltså samma inställning i frågan och avstyrker därför förslaget i motion 2002/03:Kr302 (c) om *statlig samverkan* mellan kultur- och utbildningsområdena *för Eric Sahlström-institutet*.

Förslag om att det statliga *verksamhetsstödet till Eric Sahlström-institutet* skall följa den allmänna kostnadsutvecklingen framförs i motion 2003/04:Kr356 (c, fp). Utskottet erinrar om att Kulturrådet har i uppdrag att årligen göra en analys av hur institutet har utvecklats i fråga om verksamhet och finansiering. Det ankommer på rådet att rapportera sina iakttagelser till regeringen, som därefter på sedvanligt sätt i sin budgetberedning har att väga olika behov och angelägna stödändamål mot varandra. Utskottet är inte berett att föreslå riksdagen att göra ett tillkännagivande om en uppräkningsprincip för bidraget till Eric Sahlström-institutet. Motion 2003/04:Kr356 (c, fp) bör avslås av riksdagen.

Utskottet har vid ett tidigare riksmöte avstyrkt motioner om att en *utredning* skall göras *om spelmansstämmornas och festivalernas roll i kulturlivet* (bet. 2001/02:KrU16 s. 27). Utskottet hänvisade till att Kulturrådet aviserat en översyn över hur festivalverksamheten förhåller sig till rådande stödordningar. Någon sådan översyn har ännu inte gjorts.

Kulturrådet har i sin översyn över musikgenrer, som nämnts i det föregående, konstaterat att rådet för närvarande intagit en restriktiv hållning när det gäller stöd till festivaler. Rådet anser sig nämligen inte kunna prioritera festivalverksamhet inom sin tillgängliga medelsram (skrivelse från Kulturrådet till regeringen 2003-10-14 med anledning av regeringens uppdrag att lämna

förslag på hur situationen för vissa musikgenrer kan förbättras, avsnitt 6.15.2). Utskottet utgår från att rådet på eget initiativ vid lämplig tidpunkt kommer att genomföra en översyn av festivalverksamheten utan att riksdagen uttalar sig i frågan. Spelmansstämmorna utgör – utan tvivel – uppskattade samlingspunkter för ett stort antal amatörer och bör därför ses som värdefulla kulturella mötesplatser. I den mån stämmorna skall stödjas av offentliga medel bör det dock i första hand vara en angelägenhet för kommuner och lands-ting. Utskottet är inte berett att förorda att Kulturrådet skall utreda spel- mansstämmornas roll i kulturlivet.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 2002/03: Kr370 (kd) yrkande 6 och 2003/04:Kr390 (kd) yrkande 6.

Förslag om att *nyckelharpan* skall utses till *svenskt nationalinstrument* har behandlats och avslagits av riksdagen vid tidigare tillfällen, senast våren 2002 (bet. 2001/02:KrU16 s. 24, rskr. 2001/02:209). Utskottet anförde då bl.a. att nyckelharpan är ett instrument som bör värnas och vidareutvecklas och att den är en del av vårt kulturarv som på ett enastående sätt fått en renässans på 1960-talet. Vidare erinrade utskottet om Eric Sahlström-institutets arbete med att säkra nyckelharpan framtid genom utbildning av nyckelharpsspelmän och genom instrumentbygge. Utskottet framhöll att det står dem fritt som så vill att kalla ett instrument för nationalinstrument. Om intresset och engagemanget är stort och växande kan ett instrument, såsom nyckelharpan, få status som nationalinstrument i människors medvetande utan att riksdagen uttalar sig i frågan, menade utskottet. Utskottet har alltså samma inställning i denna fråga.

Liksom vid tidigare tillfällen då förslag om att utse nyckelharpan till nationalinstrument har behandlats av utskottet anser utskottet att riksdagen inte bör ta ett sådant initiativ som begärs i motionerna. Riksdagen bör således avslå motionerna 2002/03:Kr214 (s) och 2003/04:Kr243 (c, fp).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Övergripande teaterfrågor (punkt 1)

av Kent Olsson, Lena Adelsohn Liljeroth och Anna Lindgren (alla m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om övergripande teaterfrågor. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Kr236 yrkande 7 och 2003/04:Kr209 yrkande 8.

Ställningstagande

Vi anser att staten måste renodla sitt kulturanvar. Staten skall göra mindre, men det som den skall göra skall göras mycket bättre än vad fallet är i dag och med inriktning på sådant som ingen annan kan göra. Opera och teater är exempel på kulturverksamheter som samhället behöver stödja. Teater som kulturell uttrycksform kan vara såväl underhållning som debatt.

Teater uppstår i mötet mellan de agerande och publiken. Spel för mer eller mindre tomma salonger är inte teater. Det är viktigt att de som producerar teater känner sin publik och dess förväntningar, samtidigt som de skapar utifrån egna konstnärliga utgångspunkter. För oss är det viktigt att teater spelas både smalt och brett. I detta avseende har länsteaterinstitutionerna en viktig roll. Mycket av förnyelsen på teaterområdet sker inom de fria grupperna. De svarar också för en mycket stor del av det utbud som riktas till skolor och ungdomsgrupper. Vi anser att det är självklart att de fria teatergruppernas innovativa verksamhet skall underlättas och att statsbidraget till dem skall ökas betydligt. Vi vill också understryka att teater bör vara ett naturligt inslag i skolans kulturförmedling.

Liksom på andra områden inom kulturen finns ett statligt gemensamt ansvar för förvaltandet av teaterarvet. Genom en samverkan om distribution, teknik m.m. borde arrangörer och regionbaserade teatrar kunna bygga ett nätverk som både skapar valfrihet och ger ett bredare utbud. Gemensamt skulle man också kunna svara för specialensembler som var och en är för liten för att kunna härbärgera t.ex. en musikal- eller dansensemble.

Ett specialfall inom teatersfären utgör musikteatern. Förutom nationalscener bör det ligga i en kulturnations intresse att garantera existensen för ett par musikteatrar som ges en god möjlighet att täcka landet med sin verksamhet.

Vi föreslår att riksdagen med bifall till motionerna 2002/03:Kr236 (m) yrkande 7 och 2003/04:Kr209 (m) yrkande 8 som sin mening skall tillkännage för regeringen vad som här har anförts.

2. Nationell scen för barnteater (punkt 5)

av Lars-Ivar Ericson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen om nationell scen för barnteater. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Kr284 yrkande 10.

Ställningstagande

Jag anser att barn bör ha rätt att uppleva teater och rätt till ett eget teaterutövande. Om barn får vara delaktiga i skapande, i att producera sina egna berättelser och sin egen teater får de utlopp för sin kreativitet och blir satta in i ett sammanhang. Jag föreslår att regeringen låter utreda möjligheten att inrätta en fast nationell scen för teater som skapas av och med barnen själva.

Jag föreslår att riksdagen med bifall till motion 2003/04:Kr284 (c) yrkande 10 som sin mening skall tillkännage för regeringen vad som här har anförts.

3. Översyn av relationen mellan verksamhets- och projektbidrag (punkt 6)

av Lennart Kollmats (fp), Kent Olsson (m), Gunilla Tjernberg (kd), Lena Adelsohn Liljeroth (m), Cecilia Wikström (fp), Anna Lindgren (m) och Lars-Ivar Ericson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen om översyn av relationen mellan verksamhets- och projektbidrag. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Kr370 yrkande 4 och 2003/04:Kr390 yrkande 4 och avslår motion 2002/03:Kr373 yrkande 18.

Ställningstagande

I likhet med vad som anförts i motionerna 2002/03:Kr370 (kd) och 2003/04:Kr390 (kd) anser vi att de fria grupperna ofta är nyskapande och på icke traditionella vägar söker sig fram till en ny publik. De fria grupperna har i dag en självklar plats i svenskt kulturliv och de står för mer än en tredjedel av alla föreställningar som ges i Sverige varje år. Ingen kan i dag ifrågasätta de fria gruppernas betydelse och det är därför en självklarhet att de skall ges rimliga ekonomiska villkor för att fortsätta verka. Vi menar att det nu är dags att

regeringen låter se över relationen mellan verksamhets- och projektbidragen till de fria grupperna, så att en långsiktigt hållbar utveckling kan åstadkommas för dem. I dagsläget tvingas de att genomföra sin ordinarie verksamhet som projekt, eftersom verksamhetsbidragen är otillräckliga. Detta är inte rimligt. Det behövs även en snar lösning på frågan om hur pensionerna för de fria grupperna skall säkerställas.

Vi föreslår att riksdagen med bifall till motionerna 2002/03:Kr370 (kd) yrkande 4 och 2003/04:Kr390 (kd) yrkande 4 och med avslag på motion 2002/03:Kr373 (v) yrkande 18 som sin mening skall tillkännage för regeringen vad som här har anförts.

4. Översyn av relationen mellan verksamhets- och projektbidrag (punkt 6)

av Peter Pedersen och Rossana Dinamarca (båda v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen om översyn av relationen mellan verksamhets- och projektbidrag. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Kr373 yrkande 18 och avslår motionerna 2002/03:Kr370 yrkande 4 och 2003/04:Kr390 yrkande 4.

Ställningstagande

Som framgår av motion 2002/03:Kr373 (v) kan de fria dansgrupperna och koreograferna erhålla dels verksamhetsbidrag, dels projektbidrag. Alltfler ordinarie verksamheter genomförs nu i form av projekt, en utveckling som medför att kvaliteten och kontinuiteten i den ordinarie verksamheten äventyras. Verksamhetsbidragen visar sig nämligen vara otillräckliga, vilket har gjort att projektanslagen blivit omistliga för att finansiera den ordinarie verksamheten. Det är nu dags att vi får en långsiktig och hållbar lösning på frågan om verksamhetsbidrag i relation till projektbidrag. Regeringen bör utreda de finansiella konsekvenserna härav.

Vi föreslår att riksdagen med bifall till motion 2002/03:Kr373 (v) yrkande 18 och med avslag på motionerna 2002/03:Kr370 (kd) yrkande 4 och 2003/04:Kr390 (kd) yrkande 4 som sin mening skall tillkännage för regeringen vad som här har anförts.

5. Ett särskilt turnéstöd (punkt 8)

av Peter Pedersen och Rossana Dinamarca (båda v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ett särskilt turnéstöd. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Kr373 yrkande 24.

Ställningstagande

De fria grupperna har en omfattande och mycket viktig turnéverksamhet. I dag tvingas de använda sina verksamhetsmedel till turnékostnader. Detta medför en ökad ekonomisk belastning både för grupperna och för arrangörerna. I likhet med motionärerna bakom motion 2002/03:Kr373 (v) anser vi att det inte är rimligt att de grupper som för ut sina föreställningar i landet skall ha extra kostnader för det. Det är inte heller rimligt att arrangörerna skall få ökade kostnader för att de inte verkar i en storstad med gångavstånd till en teaterscen. Ett särskilt anslag som täcker extrakostnaderna för turnéverksamheten bör därför inrättas. Vidare bör regeringen ge Kulturrådet i uppdrag att tillsammans med centrubildningarna initiera en försöksverksamhet som går ut på att olika fria grupper, regioner och arrangörer samordnar turnerandet.

Vi föreslår att riksdagen med bifall till motion 2002/03:Kr373 (v) yrkande 24 som sin mening skall tillkännage för regeringen vad som här har anförts.

6. Samverkan m.m. på dansområdet (punkt 11)

av Kent Olsson, Lena Adelson Liljeroth och Anna Lindgren (alla m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om samverkan m.m. på dansområdet. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Kr236 yrkande 8 och 2003/04:Kr209 yrkande 9 och avslår motion 2002/03:Kr373 yrkande 15.

Ställningstagande

Som framgår av motion 2003/04:Kr209 (m) växer intresset för dans i hela landet. Tillkomsten av Dansens Hus har sannolikt betytt mycket för att inspirera och öka kunskaperna om dans som konstform.

Vi anser att Sverige bör ha ett antal regionalt placerade danskompanier, som kan täcka en stor del av landet med sin verksamhet utan alltför långa resor för agerande eller publik. Sådana professionella danstrupper skulle kunna tjäna som förebilder för andra dansare. De skulle också kunna med-

verka till att ge hela landet ett större utbud än det som hittills kunnat erbjudas genom Riksteaterns försorg.

För att en hög professionell nivå på våra dansare skall kunna garanteras även i framtiden måste staten sörja för att det finns dansklasser på elitnivå. Vi vill vidare framhålla att dansen är en konstform som, liksom musiken, kan spela en väsentlig roll i skolan och i olika terapiformer och därför bör nyttjas bättre även i dessa sammanhang.

Slutligen anser vi att det statliga stödet till fria dansgrupper bör höjas.

Vi föreslår att riksdagen med bifall till motionerna 2002/03:Kr236 (m) yrkande 8 och 2003/04:Kr209 (m) yrkande 9 och med avslag på motion 2002/03:Kr373 (v) yrkande 15 som sin mening skall tillkännage för regeringen vad som här har anförts.

7. Musikens betydelse (punkt 13)

av Kent Olsson, Lena Adelson Liljeroth och Anna Lindgren (alla m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen om musikens betydelse. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Kr236 yrkande 9 och 2003/04:Kr209 yrkande 10.

Ställningstagande

Vi anser att riksdagen skall göra ett uttalande om musikens stora betydelse inom ramen för den statliga kulturpolitiken men också inom andra politikområden. Bland annat kan nämnas musikens betydelse vid sjukdomsbehandling och rehabilitering, dess betydelse som pedagogiskt verktyg i förskolans och skolans verksamhet och dess betydelse för ungdomars fritid. Vidare bör de stora orkestrarnas roll framhållas inom ramen för den nationella musikpolitiken. De utgör viktiga resurscentrum i nätverk som även består av mindre, regionala ensembler. I den nationella musikpolitiken bör även vårt musikarv med dess rika skatt av folkmusik uppmärksammas såsom en del av Sveriges kulturella identitet och historia.

Vi föreslår att riksdagen med bifall till motionerna 2002/03:Kr236 (m) yrkande 9 och 2003/04:Kr209 (m) yrkande 10 som sin mening skall tillkännage för regeringen vad som här har anförts om inriktningen av den nationella musikpolitiken.

8. Stöd till samverkansprojekt inom olika musikgenrer (punkt 14)

av Lennart Kollmats (fp), Kent Olsson (m), Gunilla Tjernberg (kd), Lena Adelsohn Liljeroth (m), Cecilia Wikström (fp) och Anna Lindgren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om stöd till samverkansprojekt inom olika musikgenrer. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Kr236 yrkande 10 och 2003/04:Kr209 yrkande 11.

Ställningstagande

Som framhålls i motionerna 2002/03:Kr236 (m) och 2003/04:Kr209 (m) är det viktigt att i ett land som Sverige med stor yta och liten befolkning samordna musikverksamheter i nätverk, vilket torde leda till musikaliskt konstnärliga fördelar.

Fördelar kan också vinnas för olika musikgenrer genom att en formaliserad samverkan införs. En sådan samordning kan se ut på olika sätt. Ingen konstform mår nämligen väl av att stöpas i samma form som andra. Det är därför viktigt att olika samverkansprojekt, som t.ex. det som föreslås av Jazzriksförbundet för landets jazzklubbar och föreningar eller det i Tobo startade genrecentret för folkmusik, kan prövas och stödjas och kanske kompletteras med andra organisatoriska åtgärder.

Staten bör se till att det finns resurser för att stödja sådana förslag. Det bör emellertid understrykas att varje genre själv bör få välja lämplig samverkansform.

Med hänvisning till det anförda föreslår vi att riksdagen med bifall till motionerna 2002/03:Kr236 (m) yrkande 10 och 2003/04:Kr209 (m) yrkande 11 som sin mening skall tillkännage för regeringen vad som här har anförts.

9. Översyn av folk- och världsmusiken som genre (punkt 16)

av Peter Pedersen och Rossana Dinamarca (båda v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om översyn av folk- och världsmusiken som genre. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2003/04:Kr292 yrkande 3.

Ställningstagande

Som framgår av motion 2003/04:Kr292 (v) gynnas vissa musikgenrer medan andra missgynnas. Genrebredden ses inte som en tillgång utan som ett hot

mot rådande struktur, när olika genrer slåss om samma resurser. Den översyn som Kulturrådet gjort av genrerna jazz och nutida konstmusik har nu överlämnats till regeringen. Vi anser att den nu bör kompletteras med en motsvarande översyn med inriktning på folk- och världsmusik.

Med hänvisning till det anförda föreslår vi att riksdagen med delvis bifall till motion 2003/04:Kr292 (v) yrkande 3 som sin mening skall tillkännage för regeringen vad som här har anförts.

10. Nationellt centrum för visan i Västervik (punkt 17)

av Lennart Kollmats (fp), Kent Olsson (m), Lena Adelsohn Liljeroth (m), Cecilia Wikström (fp), Anna Lindgren (m) och Lars-Ivar Ericson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen om nationellt centrum för visan i Västervik. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Kr347 yrkande 7.

Ställningstagande

Den svenska visan sitter djupt i folksjälen och är en viktig del av vårt kulturarv. Det finns mängder av olika slags visor och de följer oss hela livet, från vaggvisor till visor som sjungs vid begravningar.

I likhet med motionärerna bakom motion 2003/04:Kr347 (fp) anser vi att det är dags att bevara och utveckla visan i Sverige. Det har visat sig att det finns förutsättningar för att bygga upp ett nationellt kunskapscentrum kring visan i Västervik. Viss utbildning skulle kunna koncentreras där, samtidigt som kunskapsinsamling och forskning skulle kunna bedrivas där.

Vi föreslår därför att riksdagen genom ett tillkännagivande skall begära att regeringen utreder möjligheterna att bygga upp ett nationellt centrum för visan i Västervik. Därmed bör riksdagen bifalla motion 2003/04:Kr347 (fp) yrkande 7.

11. Statlig samverkan rörande Eric Sahlström-institutet (punkt 20)

av Lars-Ivar Ericson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen om statlig samverkan rörande Eric Sahlström-institutet. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Kr302.

Ställningstagande

Folkmusikinstitutet i Tobo har i dag en mycket bra verksamhet tack vare uthålligt arbete främst från aktiva intresserade personer på orten. Dessa har med hjälp från skilda myndigheter kunnat skapa en verksamhet som binder samman kultur och utbildning inom dans och musik. Det är viktigt att satsningen på verksamhet vid institutet får fortsätta att utvecklas. Staten bör därför ta ett ansvar för att utbildnings- och kulturområdena på statlig nivå samverkar både när det gäller statsbidrag och regelansvningar.

Med hänvisning till det anförda föreslår jag att riksdagen med bifall till motion 2002/03:Kr302 (c) som sin mening skall tillkännage för regeringen vad jag här har anfört.

12. Utredning om spelmansstämmornas och festivalernas roll i kulturlivet (punkt 22)

av Gunilla Tjernberg (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen om utredning om spelmansstämmornas och festivalernas roll i kulturlivet. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Kr370 yrkande 6 och 2003/04:Kr390 yrkande 6.

Ställningstagande

Jag anser att festivalernas och spelmansstämmornas betydelse för musiklivet bör uppmärksammas. Finland har – i motsats till Sverige – vunnit internationellt erkännande för att man där har bedrivit ett långsiktigt utvecklingsarbete på detta område. I Sverige tvingas spelmansstämmorna och festivalerna motivera sin existens, vilket är mycket synd då folkmusiken utgör ett omistligt kulturarv. Det finns en risk att verksamheter som lockar en stor publik sätts i fokus på bekostnad av de något smalare festivalerna. Jag anser att regeringen skall initiera en utredning om spelmansstämmornas och festivalernas roll i kulturlivet.

Med hänvisning till det anförda föreslår jag att riksdagen med bifall till motionerna 2002/03:Kr370 (kd) yrkande 6 och 2003/04:Kr390 (kd) yrkande 6 som sin mening skall tillkännage för regeringen vad jag här har anfört.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden.

1. Teater, dans och musik (m)

Kent Olsson, Lena Adelson Liljeroth och Anna Lindgren (alla m) anför:

Vi vill påminna om att vi i vår budgetmotion, 2003/04:Kr362 (m), föreslog betydande ekonomiska förstärkningar på teater-, dans- och musikområdet. Vi föreslog att anslaget 28:6 Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner skulle tillföras 20 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Vår avsikt var att Göteborgsoperan skulle tilldelas 12 miljoner kronor och Malmöoperan 8 miljoner kronor av den föreslagna ökningen.

Vidare framhöll vi att de fria teatergrupperna lever under mycket knappa villkor samtidigt som deras insats för att sprida teaterkultur är oerhört viktig. De står ofta för en förnyelse av scenkonsten och de når personer som annars kanske inte skulle besöka en teater. Vi föreslog därför att anslaget 28:7 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål skulle räknas uppmed 15 miljoner kronor utöver regeringens förslag, medel som skulle tillföras bidraget till de fria teatergrupperna.

2. Teater, dans och musik (fp)

Lennart Kollmats och Cecilia Wikström (båda fp) anför:

Vi vill påminna om att vi i vår budgetmotion 2003/04:Kr327 (fp) föreslog förstärkningar om 14 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag på scenkonstområdet för år 2004.

Vi utvecklade våra tankar om teaterns, musikens och dansens betydelse för kulturen och motiverade våra förslag i motion 2003/04:Kr347 (fp). Våra förslag tog bl.a. sikte på att nationalscenerna Operan och Dramaten skulle få reella möjligheter att genomföra gästspel och turnéer i Sverige och i andra länder. Vi ansåg också att Operan borde få möjlighet att använda textmaskin vid alla framföranden. Även bidraget till Dansens Hus borde räknas upp med tanke på löne- och pensionskostnadernas ökning.

Av vår budgetmotion framgår att Folkpartiet liberalerna totalt sett ville förstärka kulturområdet med 50 miljoner kronor. Därav avsåg 30 miljoner kronor en förstärkning av de regionala institutionerna, dvs. både länsmusiken och de regionala teatrarna. I förstärkningen inkluderades särskilda medel, 5 miljoner kronor, till Göteborgsoperan.

Våra olika ökningsförslag finansierades också delvis genom en minskning av resurserna till Riksteatern och Rikskonserter.

3. Teater, dans och musik (kd)

Gunilla Tjernberg (kd) anför:

Jag vill påminna om att vi kristdemokrater har utvecklat vår syn på teater-, dans- och musikområdet i motion 2003/04:Kr390 (kd) och att vi har föreslagit ekonomiska förstärkningar inom området i vår budgetmotion 2003/04:Kr391. Våra förslag innebar att anslaget Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner borde ökas med 5 miljoner kronor utöver regeringens förslag för att minska effekterna av bristande pris- och löneomräkning vid de regionala institutionerna. Vi ville också öka bidraget till de fria grupperna och föreslog därför en uppräknings med 2 miljoner kronor av anslaget Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål.

4. Teater, dans och musik (c)

Lars-Ivar Ericson (c) anför:

Jag vill påminna om att Centern har utvecklat sina tankar på teater-, dans- och musikområdet i motion 2003/04:Kr326 (c) och föreslagit budgetförstärkningar i motion 2003/04:Kr363 (c).

Bland annat har vi ansett att länsteaternas möjligheter att göra produktioner för mindre spelplatser borde förbättras och att de borde kunna turnera mera i länen. För detta ändamål föreslog vi en uppräknings med 28 miljoner kronor utöver regeringens förslag av anslaget Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner. Vidare föreslog vi en ökning med 15 miljoner kronor utöver regeringens förslag av anslaget Bidrag till vissa teater-, dans- och musikinstitutioner. Denna ökning var avsedd för den fria scenkonsten, som vi menar har en utomordentlig betydelse för svenskt kulturliv. Utan de fria grupperna skulle antalet scenföreställningar minska betydligt för barn och ungdomar.

Våra reformförslag finansierade vi delvis genom en minskning av bidraget till Riksteatern.

5. Teater, dans och musik (v)

Peter Pedersen och Rossana Dinamarca (båda v) anför:

Vi har valt att inte reservera oss till förmån för en rad förslag i vår motion 2002/03:Kr373 (v) om teater, dans och musik, väckt under hösten 2002.

Vi utgår från att Operan och Dramaten på eget initiativ breddar sitt utbud med små uppsättningar som kan turnera i landet. Vidare utgår vi från att de krav som ställs från statens sida på de båda institutionerna inte skall tvinga dem att anpassa sin repertoar efter kommersiella behov. (Förslagspunkt 2. Nationalscenernas mål.)

Vi föreslog i motion 2002/03:Kr373 (v) att en särskild satsning på kvinnliga dramatiker och regissörer skulle göras. Vi har noterat att regeringen – sedan motion väcktes – uttalat sin avsikt att tillsätta en särskild arbetsgrupp som skall främja jämställdheten inom scenkonsten. Arbetsgruppen skall få i uppdrag att följa utvecklingen och ta till vara erfarenheter från hela scen-

konstområdet samt föreslå lämpliga åtgärder i detta hänseende. Vi förutsätter att vårt motionsförslag om en satsning på kvinnliga dramatiker och regissörer kommer att beaktas i detta sammanhang. (Förslagspunkt 4. Satsning på kvinnliga dramatiker och regissörer.)

Vi påminner om att det är viktigt att de fria teater- och dansgrupperna liksom koreograferna ges goda möjligheter att ägna sig åt den skapande processen. Vi har därför föreslagit att dessa grupper skall kunna få treåriga statsbidrag. Eftersom Kulturrådet redan konstaterat att treårsbidragen gynnar den konstnärliga utvecklingen anser vi att vi kan avvakta Kulturrådets fortsatta bedömning av treårsbidragens övriga effekter. (Förslagspunkt 7. Treåriga bidrag för fria grupper.)

I vår motion föreslog vi att Sverige skall stödja det kulturella utbytet av scenkonst inom EU och FN. Vi utgår från att våra synpunkter beaktas när regeringen tar ställning till de förslag som lämnats i betänkandet Internationella kulturutredningen 2003 (SOU 2003:121). (Förslagspunkt 9. Internationellt kulturutbyte.)

Vi framförde i vår motion 2002/03:Kr373 (v) att det behövs en samlad bild av danskonstens förutsättningar och problematik i Sverige. Vi menade att en utredning borde tillsättas så att en tydlig organisatorisk struktur skulle kunna skapas för dansen. Vi begärde också att en handlingsplan skulle upprättas för hur dansen skall utvecklas och föreslog att tillgången till funktionella scener skulle ses över. Vårt förslag syftade också till att staten skulle medverka till att unga koreografer kan etablera sig och bidra till dansens utveckling. Efter det att vi väckte vår motion har regeringen uppdragit åt Kulturrådet att ta fram ett förslag till handlingsprogram för den professionella dansen i Sverige. Vi förutsätter att sådana frågor som vi fört fram kommer att övervägas vid utarbetandet av handlingsprogrammet. (Förslagspunkt 10. Handlingsprogram för den professionella dansen.)

Vi föreslog också i samma motion att Dansens Hus skulle få i uppdrag att bilda ett dansnätverk i landet, som skulle kunna knyta till sig dansproducenter och internationella kontakter för exempelvis samproduktioner mellan olika länder. Vi noterar att regeringen – sedan motionen väcktes – har givit ett sådant uppdrag till Dansens Hus. (Förslagspunkt 11. Samverkan m.m. på dansområdet.)

Vi har i vår motion utvecklat våra tankar rörande behovet av att utvärdera dansens faktiska kostnadsutveckling m.m. Vi utgår från att Kulturrådet ägnar stor uppmärksamhet åt denna fråga vid bedömningen av dansens totala resursbehov. Vi kommer att följa frågan noga och förbehåller oss rätten att återkomma i ärendet.

Vi påminner om att vi i motion 2002/03:Kr240 (v) begärt att regeringen skall överväga om fler musikgenrecenter skall inrättas för att säkra den musikaliska mångfalden. Vi avvaktar tills vidare resultatet av regeringens beredning av Kulturrådets förslag då det gäller jazzmusik och nutida konstmusik. Vi förbehåller oss rätten att återkomma i frågan vid senare tillfälle. (Förslagspunkt 15. Inrättande av fler musikgenrecenter.)

6. Riksteaterns uppdrag, punkt 3 (kd)

Gunilla Tjernberg (kd) anför:

Jag har i två motioner, 2002/03:Kr370 (kd) och 2003/04:Kr390 (kd), pekat på risken att Riksteatern blir alltför Stockholmscentrerad. Jag har emellertid valt att inte reservera mig till förmån för mina yrkanden, då jag funnit att det finns planer på att utöka de internationella gästspelens turnering till att omfatta inte bara Stockholm utan även övriga landet. Jag kommer att följa frågan med stort intresse.

7. Nyckelharpan som svenskt nationalinstrument, punkt 23 (c)

Lars-Ivar Ericson (c) anför:

Jag har avstått från att reservera mig till förmån för förslaget i motion 2003/04:Kr243 (c, fp) att nyckelharpan skall utses till svenskt nationalinstrument. Jag vill emellertid påminna om att motionärerna understryker att nyckelharpan utgör en viktig del av vårt kulturarv och att vi i Sverige har ett speciellt ansvar för att se till att den finns kvar även i framtiden.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2002

2002/03:Kr214 av Carina Hägg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge nyckelharpan status som nationalinstrument.

2002/03:Kr236 av Kent Olsson m.fl. (m):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om teatern.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om dansen.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om musiken.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om genrecenter för musiken.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om folkmusiken.

2002/03:Kr240 av Peter Pedersen m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga inrättande av fler musikgenrecenter i syfte att säkerställa den musikaliska mångfalden och olika musikgenrers utveckling.

2002/03:Kr292 av Inger Lundberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en gemensam svensk visskatt.

2002/03:Kr302 av Sven Bergström och Rigmor Stenmark (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samverkan mellan kultur- och utbildningsområdet för att slå vakt om folkmusikinstitutet i Tobo.

2002/03:Kr370 av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Riksteatern.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om relationen mellan verksamhets- och projektbidrag för de fria grupperna.

6. Riksdagen begär att regeringen genomför en utredning om spelmansstämornas och festivalernas roll i kulturlivet.

2002/03:Kr373 av Tasso Stafilidis m.fl. (v):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om internationellt kulturutbyte.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en utredning om dansens struktur.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en handlingsplan för dansen.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att se över tillgången på dansscener.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Dansens Hus bör få i uppdrag att bilda ett nationellt dansnätverk.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utvärdering av den faktiska kostnadsutvecklingen, den bedrivna verksamheten och anslagen till dansen.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om treåriga avtal för dansgrupper och koreografer.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en långsiktig lösning på frågan om verksamhetsbidrag i relation till projektbidrag.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om unga koreografer.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nationalscenernas mål.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om treåriga avtal för de fria teatergrupperna.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om turnéstöd.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kvinnliga dramatiker och regissörer.

Motioner från allmänna motionstiden 2003

2003/04:Kr209 av Kent Olsson m.fl. (m):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om teatern.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om dansen.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om musiken.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om genrecenter för musiken.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om folkmusiken.

2003/04:Kr243 av Rigmor Stenmark och Cecilia Wikström (c, fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att nyckelharpan bör utses till Sveriges nationalinstrument.

2003/04:Kr284 av Birgitta Sellén m.fl. (c):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att regeringen låter utreda möjligheten till en fast nationell scen för egenskapad barnteater.

2003/04:Kr292 av Peter Pedersen m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den aviserade översynen av jazz och nutida konstmusik som genrer skall kompletteras med en motsvarande översyn av folk- och världsmusiken som genre.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den långsiktiga utvecklingen av danslivet som pågår skall inkludera folk- och världsdans.

2003/04:Kr347 av Lennart Kollmats m.fl. (fp):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett nationellt viscentrum i Västervik.

2003/04:Kr356 av Rigmor Stenmark och Cecilia Wikström (c, fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att statsbidraget, det årliga verksamhetsstödet som ges till Eric Sahlström-institutet, måste följa den allmänna kostnadsutveckling som institutet har och att anslaget av den anledningen årligen bör räknas upp.

2003/04:Kr390 av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Riksteatern.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om relationen mellan verksamhets- och projektbidrag för de fria grupperna.
6. Riksdagen begär att regeringen genomför en utredning om spelmansstämornas och festivalernas roll i kulturlivet.